

відносять естрогенну терапію, препарати кальцію, фториду натрію, вітамінотерапію та інших середників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кудрина А.К., Курочкина И.В. Остеопороз в постменопаузе//Акушерство и гинекология. – М. – 2003.- № 4. – С. 7 -10.
2. Лихачев В.К. Практическая гинекология// Медицинформагенство. – Москва. - 2007. - С. 213 – 217.
3. Поворознюк В.В., Мазур И.П. Остеопороз и заболевания пародонта// «Здоров'я України». – 2003. - № 15-26. – С. 24-25.
4. Бенюк В.А., Макаренко Г.И., Поворознюк В.В., Дзерович Н.И. Современные аспекты женского остеопороза// ж. Здоровье женщины (научно-практический журнал). – 2010. - № 3 (49). – С. 69 -72.

Х.Є. ШАВЕЛЬ, Л. В. ГУЛЯКО

МОРФО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН, ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ФОРМ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ (Постановка проблеми)

Акцентується увага на необхідності детального та комплексного дослідження морфо-функціонального стану та фізичної підготовленості дітей молодшого шкільного віку в процесі урочних форм фізичного виховання.

Ключові слова: діти молодшого шкільного віку, морфо-функціональний стан, фізична підготовленість.

Акцентируется внимание на необходимости детального и комплексного исследования морфо-функционального состояния и физической подготовленности детей младшего школьного возраста в процессе урочных форм физического воспитания.

Ключевые слова: дети младшего школьного возраста, морфо-функциональное состояние, физическая подготовленность.

Attention is accented on the necessity of detail and complex investigation of morpho-functional state, physical training of junior school children's in the process of lessons forms of physical education.

Key words: junior school children's, morpho-functional state, physical training.

Актуальність теми. На початку III тисячоліття актуальною є проблема здоров'я людини, яке із площини приватної справи окремої людини переходить у категорію суспільно значущої проблеми. Такий підхід до розуміння значення здоров'я у житті людини та функціонування суспільства зумовлений низкою взаємопов'язаних економічних, політичних, етичних та багатьох інших причин. Загалом, вже цілком очевидно, що у сучасному світі для досягнення успіху фактично у будь-якій сфері життєдіяльності потрібно дбати про власне здоров'я (Круцевич Т.Ю., 2000; Куц О.С., 1995; Магльований А.В., 2006; Платонов В.М., 2006).

Здоров'я дітей та молоді особливо важливе, оскільки, за оцінками фахівців, близько 75% захворювань у дорослих є наслідком умов життя в дитячі та молоді роки [4].

Збереження і розвиток молодого покоління є найважливішою функцією шкільної освіти. На законодавчому рівні вона закріплена законами України «Про освіту» (1996), «Про загальну середню освіту» (1999), сутність і шляхи реалізації оздоровчої функції школи методологічно окреслено у Концепції 12 – річної загальної середньої освіти(2000), Державна програма «Освіта. Україна. XXI століття» (1994 р) [1].

Ще у червні 2001 року на спільній сесії Академії педагогічних наук і Академії медичних наук України «Актуальні проблеми здоров'я та освіти дітей на початку XXI століття» були оприлюднені дані, що лише 35% дітей, які приходять до школи, є здоровими, а закінчують школу здоровими близько 11% дітей [5].

Фізичне виховання дітей на сьогоднішній день в Україні є одним із пріоритетних напрямків реформування освітянської сфери. Це зумовлено тим, що саме фізичне виховання є важливим компонентом гуманітаризації та гуманізації освіти, формування у підростаючого покоління фізичного та морального здоров'я до активного життя і професійної діяльності [6, 7].

Пошуку засобів підвищення ефективності фізкультурно-оздоровчої роботи дітей і підлітків присвятили свої дослідження різні вчені. Організаційно-педагогічне та методологічне підґрунтя удосконалення системи фізичного виховання школярів наведено у дослідженнях Л.В. Волкова (2002), О.Д. Дубогай (2001), Т.Ю. Круцевич (2001), О.С. Куца (2002), Б.М. Шияна (2002); диференційованому фізичному вихованню присвячені роботи Т.В. Петровської (1999), Н.В. Москаленко (2002), В.В. Веселової (2007); оздоровленню дітей у загальноосвітніх школах присвятили свої дослідження О.Д. Дубогай (2000), О.В. Андрєєва (2004), О.В. Давиденко (2005) та ін.

Розв'язання проблеми збереження здоров'я учнів і забезпечення гармонійного розвитку в навчальних закладах є досить актуальною проблемою і має великий практичний інтерес [2, 3].

Нами не виявлено інформації, яка стосувалася б детального та комплексного дослідження морфо-функціонального стану, фізичної підготовленості дітей молодшого шкільного віку в процесі урочних форм фізичного виховання. Саме тому це стало предметом наших досліджень.

Об'єкт дослідження – фізичне виховання дітей молодшого шкільного віку.

Предмет дослідження – морфо-функціональний стан, фізична підготовленість дітей 9-10 років та їх зміни в процесі занять урочними формами фізичного виховання.

Мета: Оцінити морфо-функціональний стан, фізичну підготовленість дітей 9-10 років та їх зміни в процесі урочних форм фізичного виховання.

Завдання дослідження:

1. Визначити показники фізичного розвитку та соматотип дітей 9-10 років.
2. Визначити функціональний стан дихальної, серцево-судинної, сечовидільної систем та фізичну підготовленість означеної вікової групи дітей.
3. Розробити рекомендації щодо корекції морфо-функціонального стану та фізичної підготовленості дітей 9-10 років в процесі урочних форм фізичного виховання.

Методи дослідження:

1. Аналіз та узагальнення спеціальної науково-методичної літератури.
2. Педагогічний експеримент.
3. Антропометричні дослідження (визначення індексів Кетле, Бругша, Пінье та пондерального).
4. Медико-біологічні методи досліджень (спірометрія, визначення індексу Скібінські, дослідження сечі: визначення питомої ваги, рН, рівня екскреції фосфору та креатиніну, наявності білка, глюкози, кетонів).
5. Тестування фізичної підготовленості.
6. Методи математичної статистики.

Організація дослідження.

Дослідження будуть проводитися на базі Львівської середньої загальноосвітньої школи № 65, кафедри біохімії та гігієни Львівського державного університету фізичної культури із залученням 40 дітей молодшого шкільного віку.

Дослідження будуть проводитися у чотири етапи.

На першому етапі проводитиметься аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури, визначатимуться завдання та методи дослідження.

На другому етапі проводитимуться медико-біологічні дослідження, вимірювання антропометричних показників, тестування фізичної підготовленості школярів.

На третьому етапі будуть розроблені рекомендації щодо корекції морфо-функціонального стану, фізичної підготовленості дітей 9-10 років засобами фізичного виховання в процесі урочних форм фізичного виховання.

На четвертому етапі будуть узагальнені отримані результати дослідження, перевірена ефективність розроблених рекомендацій, здійснено оформлення роботи.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що будуть розроблені рекомендації щодо корекції морфо-функціонального стану, фізичної підготовленості школярів 9-10 років в процесі урочних форм фізичного виховання.

Практичне значення роботи: полягає в тому, що будуть впроваджені розробки щодо корекції морфо-функціонального стану, фізичної підготовленості школярів 9-10 років засобами фізичного виховання; удосконалено процес фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку; визначено параметри морфо-функціонального стану школярів 9-10 років, що поглиблює знання про фізичні можливості цієї категорії дітей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальні проблеми теорії і методики фізичного виховання: Колективна монографія / Упоряд. О. М. Вацеба, Ю. В. Петришин, Є. Н. Приступа, І. Р. Боднар. – Л. : ЛДФК, 2005. – 296 с.
2. Вдоров Г. І. Фізкультурна активність як засіб збереження та зміцнення здоров'я школярів / Г. І. Вдоров // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення: Матер. II всекур. наук.-практ. конф. – Л., 2000. – С. 66-67.
3. Глоба Г. Науково-методичні шляхи оптимізації рухової активності оздоровчого спрямування у дітей та підлітків / Г. Глоба // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : Зб. наук. пр. – Вінниця, 2004. – С. 48-51.
4. Дубогай О. Навчання в русі: здоров'язберігаючі педагогічні технології в початковій школі / О. Дубогай. – К. : Видавничий дім «Шкільний світ», 2005. – С. 13-17.
5. Приходько О. Состояние здоровья детей школьного возраста в современных условиях: проблема, поиск, решение / О. Приходько // Олімпійський спорт і спорт для всіх: проблеми здоров'я, рекреації, споривної медицини і реабілітації. – К., 2006. – С. 413.
6. Теория и методика физического воспитания: В 2 т. / Под. ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олимпийская литература, 2003. – Т. 2. – 392 с.
7. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Б. М. Шиян. – Т. : Богдан, 2001. — Ч. 1. – 272 с.

Л.Т.ШЕВЧУК

ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА ТРАНСФОРМАЦІЮ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Аналізуються особливості кліматичних змін на Землі загалом та в Україні зокрема, розкривається їх вплив на трансформацію життєдіяльності людини. Окреслені групи заходів, реалізація яких є необхідною як для збереження індивідуального й суспільного здоров'я в нинішніх спекотних погодних умовах, так і для виживання українського народу.

Ключові слова: кліматичні зміни, трансформація життєдіяльності, індивідуальне та суспільне здоров'я.

Анализируются особенности климатических изменений на Земле в целом и в Украине в частности, раскрывается их влияние на трансформацию жизнедеятельности человека. Очерченные группы мероприятий, реализация которых является необходимой как для сохранения индивидуального и общественного здоровья в нынешних знойных погодных условиях, так и для выживания украинского народа.

Ключевые слова: климатические изменения, трансформация жизнедеятельности, индивидуальное и общественное здоровье.

The features of climatic changes are analyzed on Earth on the whole and in Ukraine in particular, their influence opens up on transformation of vital functions of man. Outlined groups of measures, realization of which is necessary both for the maintainance of individual and public health in present sultry weather terms and for the survival of the Ukrainian people.

Keywords: climatic changes, transformation of vital functions, individual and public health.

Актуальність теми. Ще зовсім недавно люди ніяк не пов'язували власну працездатність, емоційний стан і самопочуття з активністю Сонця, з фазами Місяця, з магнітними бурями та іншими космічними явищами. Проте, в багатьох сучасних наукових публікаціях, зокрема в роботі [2], вплив геофізичних, географічних, космічних факторів, біологічних ритмів та погодних умов на емоційний стан і самопочуття людини визнається незаперечним. Зростання інтересу до вивчення такого впливу зумовлений природними катаклізмами, які відбуваються останнім часом на Землі. Адже, як відзначають вчені, кількість катастрофічних природних аномалій на планеті (снігопадів, злив, повеней, посух, ураганів, землетрусів, цунамі тощо) впродовж останніх п'ятдесяти років зросла щонайменше вчетверо. Більшість з них супроводжуються численними людськими жертвами і величезними матеріальними збитками [6, с.3].

Причину зростання кількості катастрофічних природних аномалій на планеті вбачають у підвищенні середньорічної температури атмосфери і океану Землі. Так, фахівці Інституту космічних